

УДК 342.9
DOI: 10.31733/2078-3566-2024-5-13

Тетяна ЖУРАВЛЬОВА[©]
кандидат юридичних наук
(Дніпровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ

Досліджено питання адміністративних процедур, що застосовуються при здійсненні податкового контролю, з акцентом на правові аспекти та оцінку ефективності застосування таких процедур. Приділено увагу аналізу нормативного регулювання податкових перевірок, зокрема їх етапів, форм і методів. Розглянуто механізми взаємодії між контролюючими органами та платниками податків, а також визначено роль адміністративних процедур у забезпеченні прозорості та справедливості оподаткування в Україні.

Наголошено, що чинне законодавство містить чітко визначені норми, що регулюють порядок проведення податкових перевірок, проте практична реалізація цих норм стикається з певними викликами. Зокрема, акцентовано на необхідності вдосконалення методів оцінки ризиків і процедур оскарження результатів перевірок, а також на важливості належного документального оформлення податкових перевірок як важливого елемента забезпечення законності дій податкових органів.

Обґрунтовано позицію, що для підвищення ефективності податкового контролю необхідно запроваджувати сучасні підходи до адміністративних процедур, такі як автоматизація процесів перевірок, розвиток електронного документообігу та вдосконалення механізмів взаємодії між платниками податків і контролюючими органами. Важливою складовою є також використання міжнародного досвіду в запровадженні систем прогнозування податкових ризиків і зниження адміністративного навантаження на суб'єкти господарювання.

Сформульовано висновок, що ефективні адміністративні процедури в податковому контролі є запорукою прозорості, справедливої та результативної податкової системи, що сприяє не лише наповненню державного бюджету, а й захисту прав платників податків. Подальше вдосконалення правового регулювання та практичних підходів до здійснення податкового контролю є необхідним кроком для підвищення ефективності податкового адміністрування в Україні.

Ключові слова: адміністративні процедури, податковий контроль, податкові перевірки, правові аспекти, ефективність.

Постановка проблеми. Рівень ефективності функціонування податкової системи країни безпосередньо залежить від належного виконання обов'язків зі сплати податків і обов'язкових платежів фізичними та юридичними особами, а також від законної та ефективної діяльності податкових органів. Досягнення таких цілей забезпечується застосуванням різних правових механізмів, поміж яких важливе місце займають адміністративні процедури при здійсненні податкового контролю. Вони відіграють ключову роль у гарантуванні ефективності та прозорості системи оподаткування, підтримуючи баланс між інтересами держави та правами платників податків.

Процес удосконалення механізмів податкового контролю в Україні наразі триває, що зумовлює потребу не лише в адаптації спеціальних механізмів до викликів воєнного часу та повоєнного відновлення, а й у врахуванні досвіду країн Європейського Союзу. Правова література визначає загальні стадії податкового контролю, як-от: констатація фактів і перевірка виконання планів, критична оцінка досягнутих показників, а також розробка заходів для поліпшення роботи та усунення недоліків [1]. Адміністративні процедури податкового контролю значною мірою визначаються конкретними формами його здійснення. Реалізація таких стадій може передбачати профілактичні та запобіжні заходи, спрямовані як на запобігання порушенням, так і на підвищення ефективності

роботи податкових органів.

Про актуальність питання правового регулювання адміністративних процедур щодо здійснення податкового контролю свідчить також активний законотворчий процес у цій сфері. Зокрема, Президентом України в жовтні 2024 р. було підписано закон № 4015-IX про підвищення податків, який набере чинності 01 грудня. Зазначений законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану» Верховна Рада України ухвалила у жовтні, і передбачалося, що частина його норм набере чинності з 01 жовтня. Проте робота над податковими нормами триває, відповідно, наразі плануються зміни до цього закону, котрі, найімовірніше, будуть внесені вже після 01 грудня. В контексті прийняття вищезазначеного закону варто наголосити, що його зміст стосується не лише безпосереднього збільшення ставок податків, а й удосконалення процесу адміністрування, зокрема нових правил подання інформації про прийняття на роботу та звільнення, розширення повноважень податкової та оновлення норм щодо проведення камеральних перевірок. Зазначено, що податкові органи, крім своїх чинних повноважень, також контролюють своєчасність і повноту сплати авансових внесків із податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб для платників, які займаються роздрібною торгівлею паливом. Розширено список питань, які можуть бути предметом камеральної перевірки. Тепер до них належить перевірка своєчасності та повноти сплати узгоджених сум грошових зобов'язань у вигляді авансових внесків із податку на прибуток підприємств згідно з п. 141.14 ст. 141, а також авансових внесків із податку на доходи фізичних осіб відповідно до підпункту 177.5.1-1 п. 177.5 ст. 177 Податкового кодексу України [2].

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Варто зазначити, що окремі аспекти адміністративних процедур у податковій сфері вже ставали предметом наукових розвідок. Цій темі присвячено праці таких вчених, як О. Джафарова, О. Зима, Є. Калугіна, А. Комзюк, Т. Костюк, Р. Ляшук, О. Музичук, С. Серьогін, О. Соловійов, О. Юнін, І. Ясько та ін. Однак, незважаючи на певні наукові напрацювання, питання ефективного застосування адміністративних процедур при здійсненні податкового контролю все ще недостатньо вивчене і потребує подальших досліджень.

Метою статті є аналіз правових аспектів адміністративних процедур податкового контролю та оцінка їхньої ефективності в контексті забезпечення справедливого оподаткування й дотримання прав платників податків.

Виклад основного матеріалу. Війна значно збільшила видатки на оборону, що суттєво посилює тиск на державний бюджет. Так, у 2022 р. податкові надходження скоротилися на 14,2 %, тоді як видатки зросли на 81,4 %, що свідчить про серйозний розрив між доходами і витратами. Особливо гостро це відчувається через втрату доступу до міжнародних ринків капіталу. Бюджетні витрати загалом збільшилися в 1,5–2 рази, причому витрати на безпеку та оборону зросли більш ніж у 10 разів, а половина всіх бюджетних коштів спрямовується на фінансування військових потреб [3].

Податкова система відіграє ключову роль у забезпеченні стійкості бюджету. В умовах воєнного стану важливо створити ефективні механізми збору податків і протидії ухиленню від сплати, щоб мінімізувати бюджетний дефіцит. У майбутньому перед Україною стоятимуть завдання не лише відновлення критично важливої інфраструктури та житла, а й забезпечення стабільного надходження податкових коштів для подолання гуманітарної кризи та підтримки економічного відновлення [4-5].

Пріоритетним завданням податкових органів є здійснення податкового контролю. Це комплексна система, що охоплює облік платників податків, перевірку правильності нарахування, повноти та своєчасності сплати податків, фінансових санкцій, а також контроль за проведенням розрахунків, обліком товарів і коштів. Важливу роль відіграє формування та ведення Державного реєстру фізичних осіб і єдиного банку даних про юридичних осіб – платників податків і зборів. До ключових функцій також належать розробка нормативно-правових актів і методичних рекомендацій із оподаткування у визначених законом випадках, роз'яснення податкового законодавства для платників і внесення пропозицій щодо його вдосконалення.

Попри єдність параметрів і характеристик адміністративних процедур, закріплених Законом України «Про адміністративну процедуру», їх практичне застосування може значно різнитися за змістом юридичних результатів, методами, інтенсивністю виконання та цілями [6]. Це особливо помітно у сфері оподаткування.

Згідно з Податковим кодексом України та підзаконними актами, що регулюють діяльність податкових органів, ці органи уповноважені виконувати різні процедури, що дозволяє провести їх класифікацію.

Класифікація податкових процедур може здійснюватися за кількома критеріями. Вони розрізняються за цільовим призначенням, включно з процедурами контролю, адміністрування податків, стягнення податкового боргу або наданням податкових пільг. Крім того, важливим критерієм є стадії реалізації, що охоплюють ініціювання, розгляд, ухвалення рішення та його виконання. Значну роль відіграють методологічні особливості, що визначають, чи використовуються автоматизовані системи, чи має місце безпосередня участь посадових осіб. Процедури також можна розрізняти за інтенсивністю і частотою, поділяючи їх на регулярні, зокрема періодичні, перевірки та разові, що стосуються розгляду окремих запитів платників податків. Така класифікація не лише впорядковує адміністративну діяльність податкових органів, але й сприяє підвищенню її ефективності. Водночас різноманітність процедур потребує чіткого нормативного регулювання, що має забезпечити дотримання принципів законності, об'єктивності та справедливості під час їх виконання [7, с. 408–411].

Досягнення цілей податкового адміністрування значною мірою залежить від належного та своєчасного проведення адміністративних процедур податкового контролю, особливо податкових перевірок. Податкова перевірка є формою адміністративної процедури контролю, котру здійснюють податкові та інші контролюючі органи в межах своєї компетенції для перевірки правильності обчислення та сплати податків і зборів. Її зміст охоплює два основні аспекти: аналіз документів податкового обліку та звітності, що відображають результати фінансово-господарської діяльності платників податків за звітний період, а також обстеження приміщень, пов'язаних із отриманням доходів або утриманням об'єктів оподаткування.

Податкові перевірки дозволяють не лише перевірити арифметичну точність податкової звітності, а й оцінити логічний взаємозв'язок між показниками податкових декларацій, бухгалтерських форм і даних із зовнішніх джерел, а також провести аналіз ключових фінансово-економічних показників діяльності платника податків [8].

Сучасна класифікація податкових перевірок, що проводяться органами Державної податкової служби України, передбачає такі основні види:

1. Камеральна перевірка – спрямована на виявлення помилок у поданій платниками податків звітності, зокрема арифметичних або методологічних, котрі можуть призвести до завищення чи заниження податкових зобов'язань. Ця перевірка проводиться без спеціальних наказів керівництва або участі платника податків і має систематичний характер. Вона здійснюється протягом 30 днів після завершення терміну подання декларації або уточнюючого розрахунку, а у разі пізнішого подання – від дати фактичного подання;

2. Документальна перевірка, – у свою чергу, покликана перевірити своєчасність, повноту та достовірність нарахувань і виплат, передбачених Податковим кодексом України. Вона також охоплює контроль за дотриманням валютного, трудового законодавства, зокрема щодо оформлення трудових відносин із найманими працівниками. Документальні перевірки бувають плановими і позаплановими, виїзними та невиїзними;

3. Фактична перевірка – проводиться безпосередньо за місцем здійснення господарської діяльності платника податків. Її метою є контроль за дотриманням законодавства щодо обігу готівки, правильності розрахунково-касових операцій, наявності необхідних ліцензій і дозволів, а також дотримання вимог щодо оформлення трудових договорів із працівниками, включно з обігом підакцизних товарів [9, с. 318–323].

Отже, адміністративна процедура податкової перевірки являє собою впорядковану систему дій і операцій, спрямованих на забезпечення виконання фізичними та юридичними особами норм податкового законодавства щодо сплати податків і зборів, а також правильності та своєчасності подання податкової звітності до відповідних органів. Види та порядок проведення таких перевірок визначаються Главою 8 Податкового кодексу України (далі – ПК України), що надає контролюючим органам право здійснювати камеральні, документальні (планові, позапланові; виїзні, невиїзні) та фактичні перевірки. Камеральні й документальні перевірки проводяться виключно в межах повноважень і відповідно до порядку, передбаченого кодексом, тоді як фактичні перевірки регулюються ПК України та іншими законами України, контроль за дотриманням яких здійснюють контролюючі органи.

Адміністративна процедура податкової перевірки не лише виконує функцію контролю, а й сприяє зміцненню податкової дисципліни серед платників податків. Її структурована система дозволяє забезпечувати баланс між інтересами держави та платників, оскільки чітко регламентовані правила та порядок перевірок мінімізують ризик свавілля з боку контролюючих органів. Водночас регулярні перевірки стимулюють платників дотримуватися норм податкового законодавства, що, у свою чергу, сприяє зростанню довіри до державних інституцій.

Однак важливо зазначити, що ефективність таких процедур залежить від декількох чинників. Із-поміж них – рівень підготовки та професіоналізм інспекторів, об'єктивність у проведенні перевірок, а також дотримання принципів правомірності, пропорційності й неупередженості. З іншого боку, надмірна кількість або жорсткість перевірок може створювати надмірне навантаження на бізнес, особливо малий і середній, що в перспективі може негативно вплинути на інвестиційний клімат країни.

Таким чином, ключовим завданням держави є досягнення оптимального балансу між ефективністю контролю та створенням сприятливого середовища для розвитку підприємництва. Це вимагає не лише дотримання законодавчих норм, але й впровадження сучасних підходів до адміністрування податків, таких як цифровізація процесів і використання аналітичних інструментів для прогнозування ризиків [10].

Такий підхід до класифікації податкових перевірок є важливим елементом регулювання адміністративної процедури, оскільки забезпечує прозорість і передбачуваність дій контролюючих органів. Поділ за місцем проведення дозволяє чітко визначити, чи буде взаємодія з платником відбуватися дистанційно чи безпосередньо на об'єкті перевірки, що мінімізує ризики надмірного втручання в діяльність суб'єкта господарювання. Розподіл за періодичністю сприяє регулюванню навантаження на платників і контролюючі органи, адже планові перевірки здійснюються за затвердженим графіком, а позапланові – лише за наявності законних підстав [11].

Класифікація за предметом перевірки дає змогу органам податкового контролю зосередитися на специфічних аспектах фінансово-господарської діяльності, забезпечуючи точність і об'єктивність аналізу. Таким чином, податкові перевірки стають не лише інструментом контролю, а й важливою складовою адміністративного регулювання, спрямованою на дотримання балансу між інтересами держави та платників податків.

Податкове законодавство детально регламентує процедуру податкових перевірок, визначаючи ключові етапи та дії, що їх мають виконувати контролюючі органи. Зокрема, ст. 80 ПК України описує порядок проведення фактичних перевірок, встановлюючи умови, підстави та послідовність дій під час їх здійснення. Оформлення результатів перевірок регулюється ст. 86 зазначеного кодексу, котра передбачає складання акту або довідки, що підписується посадовими особами контролюючого органу та платником податків або його законним представником.

У разі виявлення порушень складається акт, а за їх відсутності – довідка. Документ, підписаний відповідальними особами, передається платнику податків у встановлені строки. Якщо платник не погоджується з висновками, він повинен підписати акт або довідку із запереченнями, котрі можна подати разом із підписаним документом або окремо в межах строків, визначених законодавством. Матеріалами перевірки є акт (довідка) з додатками, заперечення платника, а також пояснення та документальні підтвердження, надані під час перевірки [12].

Чітко визначені етапи перевірки, порядок оформлення її результатів і можливість подання заперечень платником податків свідчать про спрямованість адміністративної процедури на захист прав обох сторін – держави та платників податків. Це дозволяє не лише контролювати правильність сплати податків, але й забезпечувати справедливе вирішення спірних питань, знижуючи конфліктність і підвищуючи ефективність податкового адміністрування.

Висновки. Дослідження особливостей адміністративних процедур у сфері податкового контролю дозволяє дійти таких висновків:

1. Правова регламентація адміністративних процедур у податковому контролі є важливою складовою забезпечення прозорості та передбачуваності дій контролюючих органів. Вона сприяє підвищенню довіри платників податків до податкової системи та зміцнює правові гарантії захисту їхніх інтересів;
2. Етапи податкового контролю, а саме підготовка, проведення перевірки та

оформлення її результатів, чітко визначені податковим законодавством. Вони забезпечують дотримання принципів законності, рівності перед законом та ефективного адміністрування;

3. Ефективність застосування адміністративних процедур залежить від їхньої відповідності сучасним викликам податкового адміністрування. Зокрема, впровадження електронних сервісів та автоматизація процесів дозволяють підвищити оперативність і знизити адміністративне навантаження на платників податків;

4. Попри чітке законодавче регулювання адміністративних процедур податкових перевірок, підвищення їхньої ефективності залишається ключовою метою вдосконалення податкового законодавства. Основними шляхами їх удосконалення є розробка та впровадження єдиних методичних підходів до податкового контролю і системи показників для прогнозування ймовірності податкових порушень у різних галузях. Це дасть змогу більш точно відслідковувати фінансовий стан однорідних груп підприємств, проводити порівняльний аналіз їхньої фінансово-господарської діяльності та ефективніше запобігати ухиленню від сплати податків. Крім того, удосконалення механізмів і методів податкового контролю має на меті зменшити кількість перевірок суб'єктів господарювання, водночас підвищуючи їхню якість і результативність.

Список використаних джерел

1. Мироненко І. С. Адміністративно-правові засади діяльності Державної фіскальної служби України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Національний авіаційний університет. Львів, 2017. 231 с.
2. Закон про підвищення податків набуде чинності 1 грудня – хто та як платитиме військовий збір та інші податки. *Судово-юридична газета*. URL : <https://sud.ua/uk/news/publication/316932-zakon-o-povyshenii-nalogov-vstupit-v-silu-1-dekabrya-kto-i-kak-budet-platit-voennyi-sbor-i-drugie-nalogi>.
3. Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р. № 1218-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2023-r#Text>.
4. Кулініч О. О. Гарантування прав і свобод внутрішньо переміщених осіб в Україні в умовах воєнного стану: загальна характеристика. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 59–63.
5. Myroniuk R., Myroniuk S., Kuntsevych I. Features of public administration in the field of road infrastructure in Ukraine and taking into account the EU standards for its improvement. *Philosophy, Economics and Law Review*. 2021. Vol. 1. P. 86–97.
6. Юнін О. С. Адміністративне провадження як складова адміністративного процесу. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2023. Вип. 4. С. 176–180.
7. Ярошенко А. С. Реформування системи державного фінансового контролю з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 1. С. 408–411.
8. Курило В. І., Дуліба Є. В. Про окремі напрями підвищення ефективності фіскальної функції держави. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : «Юридичні науки»*. 2018. № 1 (6). С. 41–46.
9. Сопільник Р. Л., Ковалів М. В., Пропь І. М. та ін. Податкове право України : навч. посібник. Львів : СПОЛОМ, 2023. 362 с.
10. Собакарь А. О. Характеристика адміністративного нагляду та державного контролю в системі публічного управління. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 2. С. 270–272.
11. Мороз В. П. Адміністративно-правове забезпечення примусового виконання судових рішень в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Дніпро, 2021. 513 с.
12. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

Надійшла до редакції 02.12.2024

Прийнято до опублікування 10.12.2024

References

1. Myronenko, I. S. (2017) Administratyvno-pravovi zasady diialnosti Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy [Administrative and legal principles of the State Fiscal Service of Ukraine] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Natsionalnyi aviatsiynyi universytet. Lviv. 231 p. [in Ukr.].
2. Zakon pro pidvyshchennia podatkov nabude chynnosti 1 hrudnia – khto ta yak platytyme viiskovyi zbir ta inshi podatky [The law on tax increases will come into force on december 1 – who and how will pay military fees and other taxes]. *Sudovo-yurydychna hazeta*. URL : <https://sud.ua/uk/news/publication/316932-zakon-o-povyshenii-nalogov-vstupit-v-silu-1-dekabrya-kto-i-kak-budet-platit-voennyi-sbor-i-drugie-nalogi>. [in Ukr.].
3. Pro skhvalennia Natsionalnoi stratehii dokhodiv do 2030 roku [On Approval of the National

Revenue Strategy until 2030] : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 hrudnia 2023 r. № 1218-r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2023-r#Text>. [in Ukr.].

4. Kulinich, O. O. (2022) Harantuvannia prav i svobod vnutrishno peremishchenykh osib v Ukraini v umovakh voiennoho stanu: zahalna kharakterystyka [Guaranteeing the rights and freedoms of internally displaced persons in Ukraine under martial law: general characteristics]. *Analitichno-porivnialne pravoznavstvo*. № 2, pp. 59–63. [in Ukr.].

5. Myroniuk, R., Myroniuk, S., Kuntsevych, I. (2021) Features of public administration in the field of road infrastructure in Ukraine and taking into account the EU standards for its improvement. *Philosophy, Economics and Law Review*. Vol. 1, pp. 86–97.

6. Iunin, O. S. (2023) Administrativne provadzhennia yak skladova administrativnoho protsesu [Administrative proceedings as a component of the administrative process]. *Naukovyi visnyk publichnogo ta pryvatnoho prava*. Iss. 4, pp. 176–180. [in Ukr.].

7. Iaroshenko, A. S. (2020) Reformuvannia systemy derzhavnoho finansovoho kontroliu z urakhuvanniam pozytyvnoho zarubizhnogo dosvidu [Reforming the system of state financial control taking into account positive foreign experience]. *Porivnialno-analitichne pravo*. № 1, pp. 408–411. [in Ukr.].

8. Kurylo, V. I., Duliba, Ye. V. (2018) Pro okremi napriamy pidvyshchennia efektyvnosti fiskalnoi funktsii derzhavy [On individual areas of increasing the efficiency of the fiscal function of the state]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Seriya : «Iurydychni nauky»*. № 1 (6), pp. 41–46. [in Ukr.].

9. Sopilnyk, R. L., Kovaliv, M. V., Prop, I. M. ta in. (2023) Podatkove pravo Ukrainy [Tax Law of Ukraine] : navch. posibnyk. Lviv : SPOLOM. 362 p. [in Ukr.].

10. Sobakar, A. O. (2013) Kharakterystyka administrativnoho nahliadu ta derzhavnoho kontroliu v systemi publichnogo upravlinnia [Characteristics of administrative supervision and state control in the system of public management]. *Porivnialno-analitichne pravo*. № 2, pp. 270–272. [in Ukr.].

11. Moroz, V. P. (2021) Administrativno-pravove zabezpechennia prymusovoho vykonannia sudovykh rishen v Ukraini [Administrative and legal enforcement of enforcement of court decisions in Ukraine] : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.07. Dnipro. 513 p. [in Ukr.].

12. Podatkovyi kodeks Ukrainy [The Tax Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 02 hrudnia 2010 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Tetiana Zhuravlova. Features of administrative procedures in tax control: legal aspects and application effectiveness. The article is devoted to the study of administrative procedures applied in the implementation of tax control, with a focus on legal aspects and the assessment of their effectiveness. Attention is given to the analysis of regulatory frameworks governing tax audits, particularly their stages, forms, and methods. The article examines mechanisms of interaction between supervisory authorities and taxpayers, while also clarifying the role of administrative procedures in ensuring transparency and fairness in taxation in Ukraine.

The article states that the current legislation provides clearly defined rules regulating the conduct of tax audits; however, the practical implementation of these norms faces certain challenges. Particular emphasis is placed on the need to improve risk assessment methods and procedures for appealing audit results. The importance of proper documentation of tax audits is highlighted as a crucial element in ensuring the legality of the actions taken by tax authorities.

The position is substantiated that enhancing the effectiveness of tax control requires the introduction of modern approaches to administrative procedures, such as the automation of audit processes, the development of electronic document management systems, and the improvement of mechanisms for interaction between taxpayers and supervisory authorities. An essential component is also the use of international experience in implementing tax risk forecasting systems and reducing the administrative burden on business entities.

It is concluded that effective administrative procedures in tax control are the key to a transparent, fair, and efficient tax system, contributing not only to the replenishment of the state budget but also to the protection of taxpayers' rights. Further improvement of legal regulations and practical approaches to tax control is a necessary step to enhance the effectiveness of tax administration in Ukraine.

Key words: administrative procedures, tax control, tax audits, legal aspects, effectiveness.